

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen lausunto

Hallituksen esitys eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja eräiden työttömyysetuuden saamisen edellytysten uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi

Yleistä lausuttavaa esitetyistä muutoksista

Kaakkois-Suomen ELY-keskus kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa hallituksen esitykseen laista työnhakijan palveluprosessin ja eräiden työttömyysetuuden saamisen edellytysten uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi. ELY-keskus pitää esitettyä tavoitetta työnhakijoiden ja TE-toimistojen aktiivisemmasta kohtaamisesta ja työllistymisen tukemisesta kannatettavana. Malli lisää työnhakijoiden työllistymisen ja osaamisen kehittämisen tukea ja palveluja, toisaalta se tuottaa työllisyydenhoidon ydinprosessien toimeenpanoon moninaisia uusia haasteita, joilla on vaikutusta koko työllisyydenhoidon laajaan ekosysteemiin. Hallituksen esityksessä näitä vaikutuksia työllisyydenhoidon kokonaisjärjestelmään ei ole arvioitu riittävästi.

Hallituksen esitys koostuu useista lakiesityksistä ja mallilla on vaikutuksia muuhun lainsäädäntöön, kuten sosiaaliturva- ja kotoutumislainsäädäntöön. ELY-keskus pitää tärkeänä, että lainsäädännössä eri käsitteet olisivat yhdenmukaisia, jotta tulkinnanvaraisuuksista ei syntyisi ja asiakkaille voitaisiin viestiä yhdenmukaisella tavalla riippumatta viranomaisesta tai asiakokonaisuudesta. Esitys on myös varsin suoraviivainen tavoitteissaan tuottaa työllistymistä tukevia ja samalla velvoittavia palveluja, vaikka asiakkaan tilanne, palvelutarve ja tuki työllistymiselle vaihtelee yksilöllisesti. ELY-keskus pitää tärkeänä, että työllisyyden ekosysteemit ja siinä vaikuttavat toimijat ja heidän tehtävänsä kuvataan esimerkiksi työllisyysohjelmien tai –sopimusten kautta myös niillä alueilla, jotka eivät ole mukana työllisyyden kuntakokeiluissa.

Lausuttavaa vaikutusten arvioinnista; taloudelliset vaikutukset?

Rahoitus

Pohjoismaista mallia rahoitetaan EU:n elpymisvaroilla, joka on tilapäinen rahoitusmuoto. Toimitilakustannuksia varten esitetyt määrärahat ovat arviomme mukaan niukat.

TE-toimiston henkilöstöresurssit:

TEM:n asiakaspalveluhenkilöstön lisäresurssien laskentaperusteet TE-toimistoille ja kuntakokeiluille on esitetty selkeästi. TE-toimistoissa on alkamassa laaja rekrytointiprosessi, joka lisää TE-toimiston ja kuntakokeilujen hallinnollista työmäärää merkittävästi. Miten on varauduttu TE-toimistojen henkilöstöhallinto- ja esimiesresurssien riittävyyteen ja mille aikajänteelle ne ulottuvat? Onko rekrytoinneissa ja määrärahojen jaossa huomioitu se, että viranhaltijoiden 1) työskentelypaikka saattaa muuttua nykyisten kuntakokeilujen paikkakunnille tai TE-palveluiden siirron myötä 2024 uusille paikkakunnille, 2) miten valtionhallinnon uudet toimitilaratkaisut muuttavat tilojen käyttöä joillakin paikkakunnilla heti 2022 alussa tai 3) miten etätyömahdollisuus vaikuttaa

asiakaspalveluprosessiin, kun edellytyksenä on kasvokkain tapahtuvan palvelun määrän ja tapaamistiheyden kasvu?

Työllisyyspalveluiden asiantuntijatyö on vaativaa monella tapaa ja ehdotettu palvelumalli lisää vaatimuksia työllisyyspalveluiden henkilöstön kykyyn arvioida asiakkaan palvelutarpeet laajasti ja luoda asiakaslähtöisiä palveluja (HE 87/2020 vp ja HE 114/2020 vp laiksi työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta ja sen täydentämisestä, TE-palvelustrategia 2021-23). Kun erilaiset työnantajat kilpailevat osaavasta työvoimasta, myös työllisyyspalveluiden olisi pohdittava, mistä tarvittava lisähenkilöstö saadaan ja miten perehdyttäminen vaativaan asiantuntijatyöhön toteutetaan. Olisi syytä pohtia nykyistä tarkemmin, mikä on osaavan henkilöstön rooli uuden mallin menestyksen takaajana.

ELY-keskusten hankintayksiköiden näkökulmat työvoimapalvelujen hankintaan, määrärahoihin ja palvelujen hankinnan henkilöstön resursointiin:

Pohjoismaisen työvoimapalvelumallin tavoitteena on nopeuttaa työnhakijoiden työllistymistä. Työmarkkinoilla työttömyysuhka ja työttömyys muodostuvat työnhakijan työmarkkinoilla käytettävissä olosta, työn hausta sekä työn vastaanottamisesta. Esitys tukee asiakkaan aktiivista ja systemaattista osallistumista työnhakuprosessiin, joka useiden tutkimusten (Valtakari ym. 2019 & Sundvall & Mayer 2018) valossa lisää työnhakua tukevien valmennus-, asiantuntija- ja koulutuspalvelujen kysyntää. Kysynnän lisääntymistä ei ole hallituksen esityksessä arvioitu. Työnhakija-asiakkaan palvelujen lisääntyvään kysyntään on vastattava, minkä vuoksi ELY-keskusten hankintayksiköiden ostopalveluina hankittavien asiantuntija-, valmennuspalvelujen ja työvoimakoulutuksen uudistuvien sisältöjen muotoilu, henkilöresurssien riittävyys, hankintaprosessien kehittäminen ja hankintaosaaminen ovat kriittisiä menestystekijöitä mallin toimivuudessa. ELY-keskus kiinnittää huomiota ELY-keskusten hankintayksiköiden lisäresursoinnin tarpeeseen.

Työnhakua tukevien palvelujen tulee olla räätälöityjä henkilöasiakkaan palvelutarpeeseen ja samalla alueiden ja eri toimialojen rekryointitarpeisiin. Toisaalta malli ei vastaa työnantajien palvelutarpeisiin muutoin kuin tukemalla työnhakija-asiakkaan julkisen työvoimapalvelun työnhakuprosessia. Työnantajien rekryointitarpeet ja rekryointiongelmien syyt vaihtelevat alueittain, toimialoittain, suhdannetilanteen sekä ammattien ja työelämän muutosten mukaan, jonka vuoksi ostopalvelujen sisältöjä on pohdittava niiden mukaisesti. Pohjoismaisen mallin prosessien ja palvelutuotteiden tulee olla joustavat ja ketterät, jotta mallin avulla voidaan reagoida nopeasti työmarkkinoiden tarpeisiin ja edistää työllistymistä.

Työllisyydenhoidon määrärahojen käytön kriteerien tulee olla ajallisesti ja sisällöllisesti pohjoismaisen työvoimapalvelumallin käyttöä ja uudistamista tukevia. ELY-keskuksen hankintayksiköiden tulee saada tietää nopealla aikataululla, miten nykyisiä ja mahdollisesti uudistuvien palvelujen sisältöjä määritellään. ELY-keskuksilla on pitkiä voimassa olevia hankintasopimuksia palveluntuottajien kanssa. Päätöksiä esimerkiksi optioiden käytöstä vuosille 2022 ja 2023 tehdään ELY-keskusten hankintayksiköissä syksyllä 2021. Uusien palvelujen hankintaan tulee varata riittävästi aikaa hankinnan suunnittelu – ja kilpailutusvaiheeseen. Määrärahojen käyttösuunnitelmien ja niihin olennaisesti liittyvien hankintasuunnitelmien laatiminen käynnistyy hankintayksiköissä syksyllä 2021.

Pohjoismaisen työvoimapalvelumallin käyttöönottoa ja sisältöjä säädellään lakitasoisesti, joten TE-toimiston ja kokeilukuntien mahdollisuus vaikuttaa prosessiin on vähäinen. Ovatko työllisyyden kuntakokeilut tässä valossa enää kokeiluja, kun prosessi on tarkkaan määritelty lainsäädännössä?

Lausuttavaa vaikutusten arvioinnista; vaikutukset viranomaisten toimintaan (ml. resursseja koskevat asiat)?

Esitysluonnoksessa ei ole huomioitu esitettävän lain vaikutuksia ELY-keskukseen palveluiden järjestäjänä. Mallin toimeenpanon velvoittavuus tuottaa uusia reunaehtoja ja yhteensovittamisen tarpeita työnhakija-asiakkaan palveluprosessissa, jonka keskeisenä osana ovat työvoimakoulutuksen, kotoutumiskoulutuksen, yhteishankinnan sekä valmennus- ja asiantuntijoiden ostopalvelut, joita ELY-keskus hankkii sen käyttöön osoitetulla määrärahalta.

Mallin käyttöönotto tarkoittaa lisää työtä kaikille työllisyyden ekosysteemeissä mukana oleville. Neuvonta- ja ohjauspalvelut on rakennettava eri toimijoiden (ohjaamot, maahanmuuttajien palvelukeskukset jne.) kanssa uuden mallin mukaisiksi. Uuden palvelumallin käyttöönotto, asiakkaiden informointi ja TE-asiantuntijoiden ja johdon perehtyminen ja koulutus vievät aikaa, joten palvelumallin todelliset hyödyt ja vaikuttavuus tullaan näkemään vasta pitkän ajan kuluttua, kun palvelumallin edellyttämä koneisto toimii hallituksen toivomalla tavalla.

Lausuttavaa vaikutusten arvioinnista; vaikutukset työllisyyteen?

Hallituksen esityksessä on toiveikkaita laskelmia mallin vaikutuksesta työllisyyteen. Malli sinällään ei vaikuta työmarkkinoiden toimintaan ja työllisyyteen, ainoastaan mahdolliseen palveluprosessin tehostumiseen, jonka vaikutuksia on vaikea arvioida etukäteen. Se tiedetään jo, mallin käyttöönotto työllistää eri toimijoita merkittävästi, samoin henkilöstöresurssien lisäyksellä on jo työllistävä vaikutus.

Lausuttavaa vaikutusten arvioinnista; muut vaikutukset?

Esityksen vaikutusten arviointi on haastavaa turbulentissa tilanteessa, kuten nyt esimerkiksi covid19-epidemian vaikutukset työmarkkinoihin. Samaan aikaan on meneillään runsaasti muita muutoksia, kuten esimerkiksi TE-palvelujen digitaalisten palvelujen kehittäminen, joka vaatii eri palveluntuottajien (TE-toimisto, ELY, kunnat, järjestöt) prosessien yhteensovittamista ja koordinoimista. Järjestöjen ja muiden kumppaneiden kanssa tehtävä työ edellyttää työllisyyden ekosysteemin toimijoiden, roolien ja vastuiden tunnistamista ja koordinoimista eheän asiakaspalvelukokemuksen ja työllisyyden edistämisen tavoitteiden saavuttamiseksi. ELY-keskus tarvitsee myös lisähenkilöresurssia lakisääteisiin ohjaus- ja alueen kehittämistehtäviin.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; yleistä lausuttavaa työnhakijan palveluprosessista

Hallituksen esitys sisältää oikeansuuntaisia esityksiä työnhakijan palveluprosessiin, mutta samalla työnhakijan palveluprosessista tulee yksityiskohtaisesta säädelty ja monimutkainen lainsäädännön asettamien reunaehtojen, tietojärjestelmien keskeneräisyyden (URA, TE-asiakaspalvelujärjestelmä, työmarkkinatori) ja tiedon jakamisen ja käsittelyn mekanismien erojen vuoksi. Esitetty perusmalli ei toteudu kaikkien kohdalla samalla tavalla, joka johtaa tulkinnanvaraisiin tilanteisiin. Ne taas tuottavat lisää työtä prosessin eri vaiheissa, mm. työttömyysturvaprosessien automatisoinnin purkamiseen ja uudistamiseen.

Mallin palveluprosessin tärkeänä tavoitteena tulee olla eheän asiakaskokemuksen saavuttaminen. Loppuasiakkaan näkökulmasta ei saa tulla tilannetta, että hän on monitasoisessa palveluprosessissa monen eri palveluntuottajan, kuntakokeilun ja TE-hallinnon välillä epä tietoisena siitä, miten työllistymistä tukevia palveluja on tarjolla ja millainen vastuu hänellä itsellään on työnhausta. Osapuolten roolit tulee kuvata huolellisesti tietosuoja- ja tietoturva-asiat huomioiden. Vastuu työnhakija-asiakkaiden palveluprosessiin sisältyvien haastattelujen ja eri toimenpiteiden viranomaisneuvonnasta, koordinaatiosta ja tehtäväjaosta tulee sopia TE-toimiston ja ELY-keskuksen kanssa. Kaakkois-Suomen ELY-keskus pitää tärkeänä, että mallin toimeenpanossa ja seurannassa kiinnitetään huomiota asiakkaiden yhdenvertaisuuden toteutumiseen perustuslain 6 § mukaisesti sekä huomioidaan lain 18 § ja 19 § mukaiset oikeudet.

Kaakkois-Suomen ELY-keskus kannattaa työnhakuhaastattelujen täydentämistä ostopalveluilla. Hankittavilla täydentävillä ostopalveluilla voidaan tukea yksilöllisen työnhakuhaastattelun eri vaiheita joustavasti. Työnhakijan palveluprosessin tulee vahvistaa henkilön omaa toimijuutta ja voimavaroja. Hallituksen esityksen kirjaukset ostopalveluista työnhakukeskusteluista tuottavat tulkinnanvaraisuutta lain tulkintaan eikä niissä ole tunnistettu ostopalvelujen laajaa kirjoa ja mahdollisuuksia riittävästi. Nykyisessä muodossaan esityksessä todetaan, että ”käytännössä ostopalveluna voitaisiin yleensä hankkia enintään yksi tai kaksi työttömyyden alkuvaiheen täydentävistä työnhakukeskusteluista tai niitä korvaavista toimista”. Hallituksen esityksen mukaan ryhmäpalveluun osallistumalla ei voida korvata yksilöpalveluna tarjottavaa täydentävää työnhakukeskustelua. ELY-keskuksen arvion mielestä yksilöllisen työnhakuhaastattelun rinnalla tulee voida käyttää erilaisia ostopalveluna hankittavia, myös ryhmille, tuotettavia palveluja täydentämään asiakkaan työnhakua palvelutarpeen mukaan. Kun täydentäviä ostopalveluja voidaan tuottaa joustavasti ja nopeasti heti työnhaun alkuvaiheessa, tuottaa se myös parasta vaikuttavuutta työllistymiseen.

JTYPL:n luvun 4 11 §:än mukaan työ- ja elinkeinoministeriö järjestää valmennukseen ja kokeiluun osallistuville ryhmävakuutuksen. Lasketaanko uuden mallin mukaiset mahdollisesti ostopalveluna hankittavat työnhakukeskustelut valmennuspalveluksi, jolloin asiakkaat ovat vakuutettuja vai tuleeko ostopalveja hankkiessa vaatia palveluntuottajaa järjestämään vakuutus?

Kun ensimmäinen alkuhaastatteluelvoite tulee tehdä kasvokkain, miten tai kuka määrittelee asiointipisteen valinnan, pitkän maantieteellisen etäisyyden ja veloitteen tulla henkilökohtaisesti paikalle? Velvoite vaikuttaa virkamiesten työskentelytiloihin, toimitilojen määrään tai laatuun eri puolilla Suomea. Onko työnhakijalla mahdollisuus valita itse asiointipiste?

Mallin tulisi olla joustavasti asiakas- ja tilannelähtöinen tässä nimenomaan halutaan luoda malli joka on tarkkaan säännelty ja velvoittava, taustalla on kuntien sakkomaksut. tea.

Tilanteen mukaisesti face-to-face ja etäyhteyksin toteutettavat haastattelut tulisi voida järjestää. Covid19-epidemian vaikutukset tulisi huomioiden.

Hallituksen esityksen keskeinen heikkous on, että siinä ei tehdä arviota tai tarkastella ehdotettujen muutosten vaikutusta vieraskielisten asemaan työnhakijoina.

Väestöennusteen (MDI 14.8.2021) mukaan vieraskielisen osuus on ainoa merkittävästi kasvava väestönosa Suomessa. Olisi erityisen tärkeää pohtia, mitä ehdotetut muutokset tarkoittavat niille vieraskielisille työnhakijoille, jotka eivät osaa suomea, ruotsia tai englantia alkeita enempää. Vieraskielisten osuus kaikista työttömistä työnhakijoista oli toukokuussa 2021 13 % (56042 henkilöä) kaikista työttömistä työnhakijoista, joten he ovat merkittävä ja kasvava työnhakijaryhmä. HE:ssä todetaan, että työnhakuvelvollisuus ei koske luku- ja kirjoitustaidon koulutuksessa olevia, jos koulutus on päätoimista. Olisi syytä ottaa kantaa myös luku- ja kirjoitustaidottomiin työnhakijoihin kokonaisuudessaan.

Malli lisää huomattavasti tulkkauksen tarvetta, kun myös vieraskielisiä asiakkaita haastatellaan ja heidän kanssaan keskustellaan nykyistä useammin. Tulkkauksen lisäystä parempi vaihtoehto olisi se, että työllisyyspalveluissa pyritäisiin tietoisesti lisäämään vieraita kieliä puhuvia asiantuntijoita. Tämä lisäisi palvelun laatua ja vähentäisi kustannuksia.

Esityksestä on poistettu jtypl:n nykyistä 2 luvun 6 §:ää vastaava sisältö, jossa todetaan työnhakijan oikeus työllistymissuunnitelmaan. Pitäisikö ehdotettuihin jtypl:n 2 luvun 8, 9 ja 11 §:iin sisällyttää viittaus työllistymissuunnitelmaa korvaaviin muihin suunnitelmiin?

Mallin mukaan osa täydentävistä työnhakukeskusteluista voitaisiin hankkia ostopalveluna, mutta ostopalveluna ei voitaisi hankkia keskusteluja, joissa laaditaan tai tarkistetaan työllistymissuunnitelma. Miksi näin?: Työllistymissuunnitelman voi tehdä/hyväksyä vain virkamies, koska siihen sisältyy velvoittavia toimenpiteitä mm. työttömyysturvaan liittyen./tea Nykyisessä palveluprosessissa asiakas voi itse laatia työllistymissuunnitelman myös palvelussa ollessaan (joko itsenäisesti tai palveluntuottajan tuella), ja suunnitelma menee hyväksyttäväksi asiakkaan vastuuvirkailijalle TE-toimistossa. Onko tämä mahdollisuus poistumassa?

Esityksessä työnhakuhaastattelun kestoksi arvioidaan 30-45 minuuttia. Haastattelua tekevällä oltava hyvä asiantuntijuus ja monipuolinen osaaminen mm. työttömyysturvasta, johon suurin osa haastatteluajasta kuluu. Paljonko aikaa jää asiakastarpeen tunnistamiselle ja suunnitelman laatimiselle, ohjaukselle, palvelujen esittelyyn ja tarjoamiseen? Myös asiantuntija tarvitsee työaikaa tausta- ja verkostotyölle. Työnhakuhaastattelun keston tulisi olla joustavasti asiakaslähtöinen. Laadukas ja vaikuttava asiantuntijatyö vuorovaikutuksellisenä ohjaavana työnä tuottaa tulosta ja asiakkaan työllistymisprosessi nopeutuu.

Asiantuntijoiden työhön vaikuttaa myös se, miten on suunniteltu alkuhaastatteluiden kalenterointi ja kenen toimesta. Tähän on tulossa uusi ajanvarausohjelma, jota keha työstää nyt kiireellä/tea. Mallin mukaan alkuhaastattelu tulee järjestää viiden arkipäivän kuluessa työnhaun alkamisesta. Saako asiakas aikavarauksen heti ilmoittautumisen yhteydessä (esim. sähköinen varausjärjestelmä) vai soitetaanko/laitetaanko viestiä TE-toimistosta ja sovitaan aikavaruksesta? Asiakkaat eivät aina ole tavoitettavissa silloin kun heille soitetaan, mikä teettää lisätyötä asiantuntijoille.

Paljon tukea tarvitseva työnhakija on usein monien eri palveluiden, kuten erilaisten sosiaali- ja terveystyöpalveluiden, asiakas työllisyyspalveluiden lisäksi. Tällöin työnhakijan asioiden hoitaminen/selvittäminen vie työllisyyspalveluiden asiantuntijalta paljon aikaa. Tämä rooli ja moniammatillisen yhteistyön tarve olisi tunnustettava ja siitä säädettävä laissa.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa vaikutuksiin työllisyyteen

Työnhakija-asiakkaiden tiiviimpi kontaktointi ja siihen liitetty velvoittavuus julkisissa työvoimapalveluissa lisää tämän hakijaryhmän aktiivisuutta työmarkkinoilla. Työnhakijoiden ikä-, koulutus-, työkyky- ja osaamisrakenteet eivät välttämättä kohtaa työnantajien tarjoamien työpaikkojen kriteereitä. Työpaikka ja sen tarjoaminen ei ole ainoa ratkaisu, sen rinnalle tarvitaan osaamisen kehittämisen palveluja sekä työnhakua tukevia ostopalveluja täydentämään julkisen työvoimapalvelun asiantuntijoiden tarjoamia palveluja. Pohjoismaisessa mallissa ja sen lähtökohdissa (kuntien rahoituksen kannustavuus) ei kiinnitetä lainkaan huomiota työnhakijoille tarjottavien TE-palvelutuotteiden uudistamiseen tai työnantajien tukemiseen monimuotoistuvassa työelämässä. Työllisyyden näkökulmasta tärkeää on myös muistaa, että vain osa työtä hakevista on asiakkaina julkisissa työvoimapalveluissa.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa koulutuksessa olevien palveluprosessista?

Jatkuvan oppimisen parlamentaaristen linjausten mukaan työikäisten mahdollisuuksia kehittää osaamistaan tulee edistää ja samalla varmistaa osaavan työvoiman saatavuus. Pohjoismaisen työvoimapalvelumallin tulisi tukea tätä linjausta. ELY-keskuksen arvion mukaan pohjoismainen palvelumalli saattaa lisätä työvoimakoulutuksen (sisältää tutkintoon johtamattomat työvoimakoulutukset, kotoutumis- ja yhteishankintakoulutukset ja tutkintotavoitteisen VOS-työvoimakoulutuksen ja FEC-koulutukset) ja omaehtoisen koulutuksen keskeytyksiä ja kustannuksia, kun asiakkaan on haettava aktiivisesti työtä myös koulutuksen aikana ja mahdollisesti keskeytettävä koulutus työpaikan saatuaan. Työvoimakoulutukseen hakevien kohdalla on jo tehty työnhaku- tai kotoutumisen suunnitelma sekä palvelutarpeen arviointi, jonka tavoitteena on työnhakijan työllistymisen tukeminen. Suunnitelman pohja putoaa, jos sitä ei toteuteta asiakkaan kanssa sovitulla tavalla.

Lakiluonnoksessa ei ole huomioitu sitä, että suuri osa työvoimakoulutuksesta on tutkintotavoitteista, jolloin koulutukset järjestetään opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella ja niiden toteuttamisesta säädetään laissa ammatillisesta koulutuksesta. Esityksessä tulee tarkentaa em. käsitteitä, koulutuksen rahoittamisen lähteitä ja yhteensovittaa muun lainsäädännön (kuten työttömyysturvalain ns pätevä syy kieltäytyä), kanssa.

Maahan muuttaneiden opinnot kestävät usein vuosia, tapahtuvat monissa eri paikoissa jopa samaan aikaan ja koostuvat useista lyhyistä koulutuksista tai kursseista. Tällainen opiskelu ei sovi kovin hyvin nykyiseen työttömyysturvalainsäädäntöön, jonka mukaan

jokainen opintojen aloitus ja lopetus vaatii paljon erilaisia toimia prosessissa. Esitetty työllisyyspalveluiden lisäresursointi voi kuitenkin auttaa ratkaisemaan tätä ongelmaa. Ensinnäkin, jos TE-asiantuntijalla on aikaa yhdelle asiakkaalle enemmän, hän voi keskustella ja neuvotella asiakkaan kanssa erilaisista mahdollisuuksista enemmän. Tämä varmasti vähentää poukkoilua palvelusta toiseen ja vähentää vaihdosten aiheuttamia haasteita. Toiseksi parempien resurssien turvin työllisyyspalveluiden asiantuntijoilla lienee enemmän aikaa moniammatilliseen työhön, jolloin asiakkaan tilanne voidaan ottaa huomioon kokonaisvaltaisemmin.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa muistutuksesta?

Muistutus tulee nähdä osana eheää asiakaspalvelukokemusta, jossa asiakasta pidetään ajan tasalla palveluprosessin etenemisestä ilman juridisia seuraamuksia.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; yleistä lausuttavaa työnhakuvelvollisuudesta?

Pohjoismaisen työvoimapalvelumallin tulee taata yhdenvertainen ja tasa-arvoinen palvelu riippumatta siitä, missä työnhakija asuu tai kenen (kunnan, TE-toimiston) palvelussa hän on. Millaisen tiedon avulla TE-toimiston tai työllisyyden kuntakokeilun asiantuntijat /virasto määrittävät työmarkkinatilanteen ja velvollisuuden hakea työpaikkaa? Miten ratkaistaan kokeilukunnan tai TE-toimiston erilaiset näkemykset ja tulkinnat työmarkkinatilanteesta tai asiakkaan työkyvystä. Hallituksen esityksen perusteena ja kuntien ajurina on ns. sakkomaksujen alentaminen. Työllisyydenhoito rakentuu kuitenkin tätä laajemmasta kokonaisuudesta, johon tarvitaan koko työllisyyden hoidon ekosysteemin huomioimista.

Kaakkois-Suomen ELY-keskus pitää kannatettavana, että työttömyysetuuden saamisen edellytysten seurannan kannalta keskeistä on verkkopalvelujen käyttäminen ja työnhakijan velvollisuus ilmoittaa työnhakuun liittyviä tietoja ja niiden muutoksia itse. Samalla toteamme huolestamme siitä, että tietojärjestelmien ja verkkopalvelujen uudistaminen ja muutosprosessi on viivästynyt. Esityksessä ei ole huomioitu tietojärjestelmien kehityksen haasteita ja aikatauluja millään tavoin. Tämä vaikuttaa merkittävästi mallin käyttöönottoon ja sen tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden seurantaan.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; muuta lausuttavaa

Kaakkois-Suomen ELY-keskus arvioi, että pohjoismaisen mallin käyttöönotto tuottaa päällekkäisyyttä nykyisten ostopalveluina tuotettujen valmennuspalvelujen kanssa. Myös työnhakuhaastattelujen mahdollista hankkimista ulkopuolisilta palveluntuottajilta tulisi selvittää tarkemmin jatkovalmistelussa. Vaikutuksia työkyvyn arviointiprosesseihin ja osaamisen kehittämiseen ei hallituksen esityksessä ole huomioitu: lisääntyvät työnhakuhaastattelut nostavat esiin lisätarpeita työkyvyn arviointeihin sekä osaamiseen ja ohjaukseen liittyvissä palveluissa. Vähintäänkin on huolehdittava julkisen

työvoimapalvelun asiantuntijoiden perehdyttämiseen ja osaamisen kehittämiseen näissä teemoissa.

Työttömyysturvalaki; lausuttavaa porrastetusta seuraamuksesta?

Porrastettu seuraamus tuottaa lisää työtä ja tulkinnanvaraisuutta asiakaspalvelussa. Tietojärjestelmien keskeneräisyys ja muutokset lausuntojen antamisen automatiikassa ja organisoinnissa on jätetty esityksessä huomioimatta.

Lausuttavaa muutosten voimaantulosta ja siirtymäajan järjestelyistä

Muutosten voimaantulon siirtäminen 1.5. 2022 alkavaksi on kannatettavaa. Henkilöressurssien lisäys TE-toimistoon vuoden 2022 alussa mahdollistaa mallin käyttöönottoon liittyvää valmistelu- ja perehdyttämistyötä.